

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Oktober

1975

DET NYE ALUMNAT

fot. Sven Gerner Andersen (R 1945)

alle hverdage
(undt. lørdag)

AARHUS **til DØR**

GODSTRANSPORT

Århus Fragtmændscentral A/S
Søren Frichsvej 51-53
Åbyhøj, TH. (06) 15 40 00
Box 25

Kbhvns. Fragtmændshaller
Hølmortvet 13-17
Malervangen 13, Glostrup
Box 10

GODSTRANSPORT

fra **DØR** **KØBENHAVN**

Koncessioneret fragtrute

N.F.BUNDEGAARD telf. (01) 501763

Sorø Akademi
I. Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 35

Indhent tilbud på

Person- Last- og Varevogne

HENRY

HP

PETERSEN

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK
Hovedvej 4
Telefon (03) *43 41 22
4500 NYKØBING SJ.
Autogården
Telefon (03) *41 11 22

Mere øl.
Mere smag.
Mere stemning.

Chr. Tom Petersen
Academia Sorana

efter tegning af Christian Tom-Petersen

SORANER-BLADET

OKTOBER 1975

60. ÅRGANG

NUMMER 8

Batøk/Fik-Fak i Charlottenlund

Kristi Himmelfartsdag den 8. maj 1975 stod bøgerne omkring kamppladsen i Charlottenlund skov i deres fejreste nyudsprungne pragt. Alt var på forhånd bragt i berørig orden fra det hjælpsomme skovvæsens side - råmateriale, rydning - og fra vejrgudernes: perfekt dansk sommervejr. Sidst men ikke mindst: herlovianerne havde med sædvanligt organisationstalant sørget for at det hele klappede, også alt til ganens vederquægelse: stærkere så vel som svagere ølsorter forefandt i rigt mål til blødspriser, endvidere ildvand. Paul Ammentorp ('42) fungerede under hele dysten som en første klasses kombination af inspirerende kampleder og beåndet bartender, hans humør (og en gennem marv og ben flittigt brugt trillefløjte!) holdt sammen på det hele og bidrog væsentligt til en formidabel stemning såvel i de kæmpedes som i de passive fredselkendes lejr. Alle aldersklasser var repræsenteret, mænd og kvinder af begge køn, den yngste lå såmænd i barnevogn (3 uger) og var endnu hverken herlovianer eller soraner. Den ældste i fuld og imponerende aktivitet på slagfeltet var soraneren Svend Rothe (S 1918) - på randen af de 75! - Soransk Samfund var repræsenteret ved bestyrelsesmedlemmerne Bjørn Bjørnestad (S 1930), Bodil Wille Møller (S 1966) og Karin

Mortensen (S 1971). Stævnets alderspræsident - 79 år - var dobbeltsoraneren C. C. Andersen (S 1914) der bidrog væsentligt - ved sin blotte tilstedeværelse - til at holde soranernes kampånd og sejrsvilje glødende. Herlovianersamfundet var repræsenteret ved næstformanden Ernst Schaumburg-Müller ('29) og medlem af bestyrelsen John Richter ('47). Mogens Cruse ('21), holdets nestor, apellerede ved sin noble fremtoning (elegant herlovianerblazer) til det centrale i sine stridernes kamperats bevidsthed: overbevisningen om at herlovianerne på alle områder er soranerne overlegne, og hermed til kampånden: nederlaget i fjor krævede revance og sejr!

Allerede klokken 10 genlød valen af skarpe øksers hugg: man var i fuldt sving med at tildanne sin (soranske) "kæp" eller (herlovianske) "fæp" - contraction af f(ik-fak-k)æp; efter herlovianske lydregler skulle en soransk "batøk-kæp" altså hedde en "bæp". Allerede her bemærkede jeg fundamentale forskelle de to hold imellem: herlovianerne lagde ligesom gennemgående større vægt på den teknisk/videnskabelige korrekte udformning af kampvåbnet - den tunge ende nedad - mens soranerne syntes at foretrække ædel formgivning. Også i håndteringens sporedes bemærkelsesværdige uligheder: herlovianeren bruger kun en hånd i slaget,

mens soraneren (som oftest) bruger to hænder: frihånden griber om slaghåndens håndled - en seperatisme der fremkaldte utallige bidende bemærkninger fra modstanderens side - navnlig da man efterhånden blev klar over at den frygtede soraner Bent Hagemann (vinderen fra i fjor) ikke ville vise sig! Sejren gik da også til Herlufsholm. Holdvindere blev: Eifer (Sorø), Schaumburg-Müller (Herlufsholm), S. Lauritzen (Sorø) og John Richter (Herlufsholm). Årets slutrundevinder og sølvbægerhjemtager blev herlovianeren Jepsen ('65), der vandt over sin skolekammerat Bahn-Petersen ('74), som øvede selvmord. Sølvbægeret er nu så fyldt med inskriptioner at det kniber med pladsen. Referentens forslag om at udnytte bægerets inderside vandt ikke tilslutning. Et nyt bæger, skænket af Herlovianersamfundet og Soransk Samfund, blev frembåret i rette øjeblik af Otto Schousboe (R 1928), således at fremtiden nukan imødeses med sindsro.

At beskrive den herlige slagtrummel og utallige fremragende enkeltpræstationer i detaljer vil føre for vidt, dog må to nævnes for hartad utrolige præstationer: herlovianeren John Richter lykkedes det adskillige gange at drive sin fæp så langt ned i den stenhårde jord at han havde det største besvær med 1) at finde den igen, 2) at få den trukket op - slige kraftpræstationer var alle nu svært enige om ingen steder hørte hjemme, det grænsede jo til det overnaturlige! Molt Wengel (R 1939) forsvarede med imponerende styrke de soranske farver, trindt om samtykkede man i at kun sjældent var man vidne til sligt: enestående præcision - og næsten hver gang drev han sin vældige kæp i til håndtaget ... Richter en værdig modstander.

Tilskuere fra nær og fjern beundrede i ærbødig afstand de kæmpende og gøs over vrål fra varen - uden egentlig at forstå hvad der foregik. Men nu dages det brødre, det lysner i øst: Quist-skattet medarbejder på Politiken, lokket hid via en soransk forbindelse og udstyret med et første classes fotografisk camera - vidste at fortælle at batøk/fik-fak nu exsequeredes udi Rusland ved Moskvaflodens bredder(!) og det takket være soraneren Christian Faber-Rod (S 1962). Hør hvad Quist beretter til Politikens bagside den 9. maj:

BATØK ELLER FIK-FAK
- det er spørgsmålet

Diplomat-engen ved Volgafloden genlyder hver lørdag af de mest besynderlige lyde. Chr. Faber-Rod fra vor diplomatiske mission i det russiske fortæller til Bagsiden,

at det siger 'batøk-boing' - og at den lyd ofte ledsages af uartikulerede jubelråb.

Nu er Faber-Rod også gammelsoraner. En herlovianer vil hårdnakket påstå, at det siger 'fik-fak'. Bagsidens departement for onomatopoietikoner skal undlade at tage stilling til, hvilken opfattelse der er den rigtige, men vi kan fortælle, at Batøk/Fik-Fak et et pindespil. Med sin egen, tilspidsede pind på en halv meters længde skal man, idet man slår den i jorden, forsøge at vælte modstanderens pind.

De samme mærkværdige lyde jagede i går dyrene ud af Charlottenlund Skov, da herlovianere og soranere for 29. gang dystede i det besynderlige spil. Skolernes elever har spillet det gennem århundreder, og kun takket være dem har det gamle, kaukasiske frugtbarhedsspil kunnet overleve og er nu, takket være en gammel soraner, tilbage i det russiske, hvor foreløbig diplomaterne er blevet grebet af dillen.

Det gik ikke stille for sig, da 30 batøksoranere kæmpede mod lige så mange fra Herlufholms Fik-Fak-fraktion ('sig det inden du har fået for mange af de medbragte øller' - cit. Schaumburg-Müller, tidl. fraktionsformand). De gamle skoler takker givetvis for, at deres gamle elever så hensynsfuldt har forlagt dysten til andre lokaliteter.

En grådkvalt Faber-Rod i telefonen fra Moskva: - Det er ikke til at holde ud, at jeg ikke selv kunne være med i år.

Vor batøk-diplomat får trøste sig på engen ved Volga. Så får vi se, hvornår dillen også griber russerne.

qui-

N. B. onomatopoietikon - d.v.s. et ord, som efterligner en lyd.

Efter den traditionelle pige-kamp takkede Schousboe formfuldendt af, hylde herlovianerne for deres gode kammeratskab og "baneledelsens" initiativ, og indkaldte til vældigt fremmøde Kristi Himmelfartsdag 1976, hvor man dystet for 30. gang - det bør ikke gå stille af!

Samværret efter kampen varede længe. De to skolesamfunds redaktører - Sven Tito Achen ('40) og Paul Rantzau (R 1937) hyggede sig i det grønne og udvekslede erfaringer. En uniformsglad soraner vimmede omkring i fuld mundering - hans låg gik på omgang og prydede adskillige herlovianeres ædle hoveder(!), til sidst blev det bortført til ukendt sted ... for - hvad han med glædestårer fortalte mig siden - med pakkepost at blive returneret nogle dage senere med tak for lån!

Rantzau

Batøk i Jylland

Syv og tredive var forsamlede Kristi Himmelfartsdag hos jægermester Erik Sanders (vor formand i det jyske (med d), matematisk student anno 1941) og fru Anne f. Lorenzen på Skadsholm; på fotografiet ses formanden - iført reglementeret sommeruniform for gymnasiaster plus låg - med fanfaretrompet (hans ustyrlige lidenskab: han har over 25 horn af forskellig størrelse som han trutter i døgnet rundt) plus "Jeppe" Warthoe-Hansen (S 1934). Jens Rørth (S 1937) agerer stærk mand i forgrunden - bemærk hans korrekte soranske greb om kæppen: venstre hånd placeret over højre hånds håndled - er der nogen der kan fortælle hvad det egentlig er godt for?

Rantzau

Traditionen tro - nu er det allerede anden gang - samledes jyske soranere Kristi Himmelfartsdag til batøkskovtur i de prægtige omgivelser på Skadsholm nord for Rold hos Soransk Samfunds jyske afdelingsformand Erik Sanders (S 1941).

Erik Sanders og hustru havde atter stillet deres mange inden- og udendørs herligheder og bekvemmeligheder til rådighed, og ved frokosttid mødtes 15 soranere med ægtefæller og børn i lange baner samt medbragt mad i Skadsholms bøgemykkede ladebygning. Sanglige og kammeratlige traditioner blev afviklet under Erik Sanders' faste ledelse. Kneb det med ro og opmærksomhed, greb han til jagthornet, men der var stort set kun andagt og lyksalighed omkring bordene, der bugnede af Faxes kendte produkter og af Anne Sanders' formidable kringler. For værtparret og Sorø talte Jørgen Borch Jacobsen (S 1939), Ole Warthoe-Hansen (S 1934), Preben Schierbeck (S 1926) og Hans Andersen (S 1951).

Skovturens egentlige mål nåedes nogle timer senere, da Erik Bruunde Neergaard (S 1936) slog sig paveværdigheden til i hård kamp med sidste års mester Leo Erbs (S 1964) og med (til stor fryd for Jyderne) den store mester fra København batøkken gennem flere år Bent Hagemann (S 1960). Hagemann undskyldte sit nederlag med, at Jysk Afdeling spiller efter jyske regler, men overdommer Sanders slog batøk-fast, at Jyske Lov gælder i Jylland.

Kvindeåret blev markeret på behørig vis derved, at der ikke blev arrangeret damebatøk og derfor heller ikke kåret en damepave. I stedet udbragtes et leve for den lille forskel. h.a.

Brev til Soraner-bladet

- Det er med dobbelt beklagelse, jeg stifter bekendtskab med referatet af Soranerfrokosten pr. 3. juli og dens specielle version af det såkaldte jubilæumsarrangement. Rent bortset fra, at der aldrig har været tale om min - mere eller mindre private - "annoncekampagne", men derimod et fælles initiativ fra årgangens tre linje-repræsentanter: Carsten Bærentsen/mat., Bangsgaard Laursen/nyspr. samt undertegnede/klass. med henblik på eventuelt at tilrettelægge en Sorø-tur ved ovenstående lejlighed, så er én ting jo at blive ubehageligt, men lovligt forhindret - endda i et forretningsøjemed (er der noget, et flertal i Samfundet skulle formodes at ville nikke genkendende til, er

det vel begrebet at afslutte en vigtig handel!); det er følgelig rentudsagt ubegribeligt, hvordan en personlig underretning pr. telefon til min fremmødte årgangskollega af den ansvarshavende referent kan udlægges som "en kryptisk meddelelse om, at han sad fast - eller var sat fast"?! - Noget andet er til gengæld at tage den kendsgerning til efterretning, at kun seks procent af en righoldig studenterårgang på over firs overhovedet føler trang til at markere ti-årsjubilæet indenfor de rammer, Soranersamfundet kan byde på.

- Er det ikke den ubehagelige, men sande pointe, der langt hellere skulle have været reflekteret noget over i bladets spalter...

P. O. Brøndsted

Fraternitas Soranas 39. stævne

holdtes i år i LYSTRUP-HAVE ved Bryrup i dagene 3.-5. juni.

I stævnet deltog følgende ægtepar: Maj og Chr. Bakmann Christensen, Skåde, Ebba og Waage Beck, Vodskov, Sigrid og Ebbe Christiansen, Strøby Egede, Elina og Helge Dahn, Borup, Edith og Johannes I. Hansen, Skåde, Grethe og Aage Kann Rasmussen, Møllehøjgaard, Esther og Olaf Krog-Meyer, Strøby Egede, Annelise og Georg Langkjer, Hundstrup, og Vippe og Palle Taarnhøj, Glostrup. Solo mødte: Margrethe Bennetzen, Strib, Lis Hansen, Charlottenlund, Ellen Vibeke Jensen, Sorø, Ellen Juul Sørensen, Hellerup, Kammas Lind, Ollerup, Yrsa Nedergaard, Vester-søhus, Karen Trolle, Esbjerg, Tage Christiansen, Virum, Mogens Christophersen, Valby, Poul Glaven, Hellerup, Johannes R. Gommesen, Dyssegaard, og Kay Wiibroe Segel, Kolding. Endvidere deltog Jonas Bruun i et enkelt møde.

Ved eftermiddagskaffen den 3. juni bød Ebbe Christiansen velkommen og udtalte smukke mindeord om vor skattede formand Jens Juul Sørensen, der var død den 4. oktober 1974. Vi ærer og højagter hans minde!

"50 år i vor folkekirke" var emnet for Waage Becks fængslende aftenforedrag. Indledningsvis omtalte han den mildning, der i begyndelsen af vort århundrede mærkedes i forholdet mellem kirkelige retninger. Selv modtog han inspiration først fra "Tidehverv" og siden gennem "Oxford"; men tilslutning skete ikke. - Efter en tid som sekretær for KFUM i Haderslev får W. B. nu sit første præstembede i Vrads, få kilometer fra det sted, hvor dette stævne holdes. Så følger travle år som landssekretær for KFUM i Danmark med bopæl først i Århus, siden i Tønder. Virkelig spændende og meget energikrævende år med ham som præst for danske syd for statsgrænsen fra Kruså til Eideren og fra Lyksborg til Sild, oplevede familien Beck - med bopæl i Flensborg fra 1938-42, da udvisningsordre kom. At høre om arbejdet blandt åndeligt som legemligt vanskeligt stillede, om narkomaner og alkoholikere, grebs os alle stærkt.

Fra 1942-70 falder hans præstegerning i Skagen og Hulsig, men omfatter i virkeligheden hele Danmark - højt skattet som prædikant har han holdt gudstjenester i 4 å 5 hundrede kirker landet over. Fra 1946 er han tillige provst over Sunds herred.

W. B. var medstifter af refugiet i Løgumkloster og virksom for flere børnehjem, og han førte hele tiden en flittig pen. Folk sætter ikke pris på pessimister, og han siger om sig selv, at han i vuggegave fik et lyst sind; han ser efter de positive sider i livet og finder dem frem. Trods store vanskeligheder nu og da lader hans sig ikke let slå ud.

Summa summarum: Waage Beck kan med glæde og med tak se tilbage på de 50 år.

Den 4. juni holdt Johannes I. Hansen morgenandagt over emnet: "Guds nærhed". Teksten var den 139. salmes 5.-10. vers i GT.

Førmiddagens foredrag, der interesserede stærkt, blev holdt af Aage Kann Rasmussen, der talte om "en Sorø-familie". Referenten beder om overbærenhed, da det ikke er muligt at få alt med; men vi hører om en mængde interessante personligheder, før der standes ved familien Borch. Efter at flere generationer er omtalt, når vi frem til Casper Abraham Borch, der fik 3 døtre og 6 sønner. En af sønnerne blev illustratør for H. C. Andersen. De tre døtre er meget smukke og samtidig meget forskellige, ja, særprægede personligheder. Den næstældste af dem blev vor store digter Frederik Paludan-Müller en tid lang stærkt indtaget i. Noget senere blev han imidlertid alvorligt syg. Man ventede hospitalsindlæggelse; men den yngste af de tre døtre: Karen - kaldet Charite - fik trods familiens modstand gennemtrumfet, at digteren overflyttedes til hendes og hendes moders hjem i Sorø. Og hun plejede ham med stor omhu, til helbredelse omsider indtraf.

I den lille by vakte sagen en ikke ringe forargelse, og modstand fra familiens side måtte Charite stadig træde op imod. I 1838 blev de to, der var fætter og kusine, gift med hinanden; hun var en halv snes år yngre end han. Så forskellige de end var, levede de - så vidt man kan skønne - sammen i et lykkeligt ægteskab. I sit vidtspændende og lodige foredrag kom Kann Rasmussen ind på adskilligt af personalhistorisk interesse; her skal dog blot nævnes, at biskop Jens Paludan-Müllers datter var moder til kunsthistorikeren Julius Henrik Lange (1838-96).

Udflugten om eftermiddagen gik først til Svejlbæk, hvorfra vi med en halv times forsinkelse tog ud på en vellykket sejltur på de smukke Himmelbjergsøer. Tredje og sidste del af udflugten foregik til Vrads

kirke og Vrads Sande. - Den oplevelsesrige dag sluttede med Kammeratskabsaften, hvorunder Ebba og Waage Beck sammen med Maj Bakmann Christensen og Yrsa Nedergaard fortalte spændende oplevelser og viste skønne farvediapositiver fra Island, hvor der i 1974 var nordisk præstekonemøde. Mange optrådte i nationaldragter. Da Becks havde foretaget en sviptur til Grønland, fik vi billeder derfra i tilgift. De var også værd at se på. Endnu stærkere indtryk på os gjorde Maj Bakmanns glimt fra den katastroferamte lille ø Heimaey i Nordatlanten. Kulminationen nåedes med ordene over portalen til den helt i aske begravede kirkegård på øen. Her kunne man stadig læse Jesu ord: "Jeg lever - og I skal leve!"

Stærk applaus til de optrædende. - Som sædvanlig sang vi en del soranersange, og aftenen bar præg af glæde over samværet trode de smertelige tab, vi i de senere år har lidt.

Grundlovsdag den 5. juni holdt Krog-Meyer morgenandagt. Hans emne var ordet "Endnu". Teksten var Johannes-evangeliets 12. kapitels 35. vers.

Ved den ordinære generalforsamling var Poul Glaven dirigent, og efter beretning og regnskabsaflæggelse ved Ebbe Christiansen valgtes Palle Taarnhøj ind i bestyrelsen. De øvrige valg var genvalg. Blandt steder, der bragtes i forslag for næste års stævne, var der særlig stemning for "Stella Maris" ved Svendborg.

Inden vi skiltes i glæde over endnu et vellykket stævne i omgivelser, der var sjældent skønne, og under gode forhold med et flinkt og hjælpsomt personale, konstituerede bestyrelsen sig med Chr. Bakmann Christensen som formand. Der sporedes almindelig tilfredshed over, at både Chr. Bakmann og Palle Taarnhøj nu er med i ledelsen.

Poul Glaven stævnets referent
Resumé ved Krog-Meyer

Frokosten hos Lorry den 7. augusti 1975

Det var meget varmt den dag! næppe særlig egnet til at indtage fast føde, men nok til så megen mere drikke - men ærlig talt så havde jeg troet, at der maksimalt ville komme 8-9 stk. til frokosten, og så var vi 15! Lad os straks nævne de tapre og tørstige: Æresmedlemmerne Herluf Krog-Meyer (R 1909) med rosetten på skjortelommen, og Svend Calusen (S 1925), som havde rosetten på den jakke han skyndsomt lagde. Lindhard (R 1907), Erik Friis (S 1911), Henry Krog-Meyer (S 1911), Suhr (S 1914), Degn (R 1921), Laurids Schrøder (S 1925), Stauning (R 1929), Børge Jørgensen (S 1938), Saxtorph (S 1940), Hasselbalch (S 1941), Juul (S 1947), Benthien (R 1950) og Frits Krog-Meyer (S 1951).

Og lad mig nu sige til dem, der måtte tro, at man til Soraner-frokost ifører sig jaket og urkjæde, at vi selvfølgelig en varm dag som denne optræder i skjorteærmer, en enkelt endda med seler; men vi var dog alle i lange bukser - - (ganske vist havde jeg gået i shorts den sidste uge, men en vis selverkendelse, æstetisk sans og hensyn til det passende gjorde sig alligevel gældende). Men vi lægger ikke vægt på påklædning; det plejer at give sig selv, - og det giver også sig selv, at der er en naturlig forskel på hvordan man klæder sig, når man er 75, 50 eller 21 år. Vi klæder os ikke ud! - - med undtagelse af Rantzau, Sanders og Salling (og det skal de have lov til).

Der var ikke megen taler-snak. Clausen, der som næstformand præsiderede, bød velkommen og motiverede et leve for skolen, Hauchs vers blev afsunget, og vi hilste op til hans billede, som nogen opdagede blandt guldalderdigterne, der på rad og række pryder denne sal. Saxtorph overbragte en takkende hilsen fra æresmedlemmet Ellen Vibeke Jensen (S 1913), som just har rundet de fire snese, og en hilsen fra Glenhøj (S 1941). Han er præst i bl.a. Lyngby ved Århus, hvor man for nylig har fundet romanske kalkmalerier i kirken; iden anledning havde han og Saxtorph skrevet og talt meget til hinanden. Degn havde været på Assistens kirkegaard og der set i hvilken elendig forfatning Kuhlaus gravsted er: "Kan der dog ikke gøres noget for at vedligeholde dette minde for den mand, hvis musik har betydet så meget for vores dejlige, danske sange".

Dette førte (lidt grotesk) til, at Hasselbalch, Stauning og jeg begyndte at udveksle Engström-historier om begravelser; Benthien og Juul talte om kommunaladministration; andre talte om skrankepaver og embedsmandslønninger - - og på en eller anden måde dukkede Jytte Abildstrøm op i samtalerne rundt om bordet. Denne løse snak blev senere kanaliseret hen til, hvordan det danske sprog har udviklet sig inden for de sidste årtier (nogle mente: forladiget); det skortede ikke på sære eksempler, nogle hentet fra tegneserier, andre fra historiske lærebøger (Saxtorph)

og endda fra militære reglementer (Henry Krog-Meyer).

Under nachspielet oplevede jeg for anden gang, at man fortalte mig, at de ud fra referaterne havde troet, at det gik meget stift og formelt til. Jeg håber, at man i hvert fald denne gang får et andet

indtryk. Frits Krog-Meyer pålagde mig at bemærke, at cricketklubben ligger i toppen af 2. division, så man kan godt være bekendt at være med, og at man savner nye spillere. "Tag at vågne op og melde jer!" N.Sx.

Frokosten hos Lorry den 4. september 1975

Denne frokost blev sært nok kun besøgt af 11 gæster, deriblandt dog to æresmedlemmer, som begge bar den rød/gule roset, Ellen Vibeke Jensen (S 1913) og Svend Clausen (S 1925). Clausen, der præsiderede, er jo endda 50-års jubilær, og motiverede sit leve for skolen med en kort beretning om gensynet med kammeraterne, en udsøgt skare på 17.

Ellen Vibeke Jensen havde til sin 80-års dag fået - bl.a.! - nogle årgange af "Blandinger fra Sorøe Academie". Det er et tidskrift, der udkom 1831-39 med lærde artikler af mange slags, så det er en forløber for den stribe af videnskabelige tidsskrifter, som startede noget senere i forrige århundrede.

Hun havde her fundet nogle erindringsbreve fra Johan Bülow til Sanderumgård (på det ridderlige akademi 1768-71). De indeholdt ting vi alle kunne nikke genkendende til, på trods af de 200 år, der er gået siden da: turen på søen, i skovene, svømning og skøjteløb, dog med den ændring at dengang varede ballerne fra 7 aften til 9 morgen!

Bülow havde været opdrager for og siden kammerherre hos kronprins Frederik (VI), indtil han i 1793 trak sig tilbage til Sanderumgård. Han udøvede derfra en udstrakt virksomhed som mæcen først og fremmest for kunst og historie, og ved hans død i

1828 viste det sig, at han havde testamenteret sin store og kostbare bogsamling til Sorø Akademi. Suhr (S 1914) kunne oplyse, at Bülow havde været frimurer, og at det portræt af ham, der nu findes i Sorø, er skænket af soranske frimurere.

Der blev i den anledning(!) talt en del om konger og statuer, menden meste snak foregik nu med sidemanden eller genboen - og efter larmen at dømmen havde vi 11 mennesker en masse at fortælle hinanden.

Men hvorfor skriver Ellen Vibeke ikke den slags interessante Sorana i bladet?

Som meget sjældne gæster så vi læge Inger Jensen (1917) og hendes søster Kirsten Just Hansen (uden årgang, men så sandelig ikke uden Sorø-tilknytning). "Doktor Inger" har været praktiserende læge i Sorø i henved 50 år, og vi er mange skolesøgende, der har haft hende som familiens læge. Det var en stor glæde at træffe hende, som man har kendt næsten sit hele liv (i hvert fald siden jeg var 13) - en anden og måske mere levende kontakt med Sorø end blot "kanduhuske-historier".

Til stede var iøvrigt: Warrer (R 1907), Dégn (R 1921), Berlin (S 1924), Stauning (R 1929), Saxtorph (S 1940) og Norup (S 1966). N.Sx.

Vedkommer Kunstmuseet ikke Sorøs borgere?

Foreningen Sorø Kunstmuseums Venner holdt den 28. maj årlig generalforsamling på "Postgaarden" i Sorø. I beretningen pegede formanden, redaktør Osc. Lünell, på, at medlemstallet er vigende på grund af en række dødsfald, hvorfor bestyrelsen må prøve at skabe tilgang blandt såvel kunstinteresserede gamle soranere som borgerne i Sorø. Kassereren, ingeniør Holger Kerstens (S 1918), Slagelse, aflagde regnskabet, der viste en beholdning på 1293 kr. Det vedtoges at stille 1000 kr. til rådighed for museet til kunstindkøb. Til bestyrelsen genvalgtes amtsrådssekretær Folmer Christensen og maleren Knud Raaschou-Nielsen (S

1933). Under endrøftelse af den fremtidige virksomhed stillede bibliotekar fru Ellen Marie Lebahn spørgsmålet, om Kunstmuseet ikke vedkommer Sorøs borgere. Hun fandt, at foreningen i højere grad burde påpege den kulturelle værdi, byen råder over i denne fremragende samling og foreslog at man arrangerede åbent hus-aftener i museet.

- - -
Soraner-bladet bringer med glæde ovennævnte indlæg af redaktør Osc. Lünell. Det årlige kontingent (kr. 15.-) svarer til knap to pakker cigaretter! Livsvarigt kontingent kr. 150.-. (Se SB 1975:11).

Enevold Brandt, brødrene Beringskjold, Johan Bülow - og de andre

SORANSKE LEVNEDSLØB I 1700-TALLET

Soraner-Biografier 1747-1800. Overhofmestre, lærere og studerende ved Frederik V.s akademi i Sorø. Udarbejdet af Torben Glahn. Udgivet af Soransk Samfund 1975. Pris 40,00 kr. for medlemmer, 75,00 kr. for ikke-medlemmer.

Hvis det er sandt - og det er utvivlsomt sandt - at en skole til enhver tid er sine elever og sine lærere (samt visse imponerabilia som ind imellem kan være de vigtigste), så ved vi nu meget mere om det 18. århundredes Sorø Akademi end vi gjorde før. Det ved vi i kraft af det bind Soraner-Biografier som netop er udsendt og som kronologisk danner optakt til den imponerende række af levnedsskildringer hvormed Soransk Samfund i disse år opfylder en af sine formålsbestemmelser, at udgive trykte meddelelser om de soranske stiftelser og Sorø. 1970 udkom biografierne af soranere fra årene 1901-1960; i manuskript foreligger biografierne fra det 19. århundrede; og her er nu 1700-tallets soranere, de fornemste af dem i hvert fald, de der var tilknyttet det akademi der oprettedes 1747. Det er det eneste af akademierne der har fungeret under tilsidesættelse af den hæderkronede drengeskole fra Frederik II.s tid og måske af denne grund har det været noget upopulært blandt senere tiders soranere. Især i begyndelsen af dette århundrede kunne denne læreanstalt noget hastigt affærdiges som en skole for udenlandske "junkere" (William Norvin i Sorø-bogen, men jeg tror rektor Hoff er en ikke uvæsentlig inspirator for denne betragtning).

Københavns universitet og den enevældige konges hof er to poler i den soranske historie, den første måske mere påagt end den sidste. Efter universitetets læseplaner og eksaminer var meget af virksomheden indrettet, ofte (som i det foreliggende tilfælde) med betydningsfulde afvigelser eller tilføjelser der tilsigtede fornyelse i forhold til den gængse højere uddannelse, men som bekendt ikke altid kronedes med held. Og til hoffet var stiftelsen nært knyttet i sin ledelse, sit indre liv og sine funktioner - mest udpræget i denne periode, hvad der tydeligt fremgår af de soranske overhofmestres og akademisters herkomst, forudsætninger og senere aspirationer som dette er fremstillet i dette bind af biografier.

At fremskaffe oplysninger om 1700-tallets soranere i denne fyldighed eller fuld-

stændighed (og tillige med den højest opnåelige ensartethed) er ikke nogen let opgave. Hvad der her foreligger, er resultatet, ikke blot af et tidsrøvende arbejde, men også af en fantasi og ihærdighed som har skullet være næsten uden grænser. Bedst kendt var tidligere (naturligvis) overhofmestrene, professorerne og de egentlige akademister (: de til uddannelse indskrevne adelsmænd), men også om dem har oplysninger måttet hentes langt borte fra alfarvej. Ældre undersøgelser og fortegnelser har måttet kontrolleres og suppleres - og hvad angår det flertal af soranerne som ikke var blevet berømtheder og dermed optagne i større biografiske samlinger, har levnedsløbet måttet rekonstrueres i størst mulig nøjagtighed ud over de pågældendes Sorøtid.

Den største indsats er dog tilvejebringelsen af de godt hundrede personer der uden at være akademister studerede ved akademiet, som hovmestre for indskrevne adelsmænd eller som privatister. Især de sidste var i den mening akademiet uvedkommende at de studerede i Sorø på eget initiativ og egen bekostning og derfor ikke antegnedes officielt. Om både hovmestre og privatister var det hidtil undtagelsen at vi kendte deres liv og skæbne. Ikke at sige, at det for akademiets ophavsmænd havde været en ligegyldig detalje at akademiets undervisning skulle være tilgængelig for enhver - for dette havde været en bevidst tilstræbt nyttevirkning af denne læreanstalt - men institutionens organiske forbindelse til hoffets liv nødvendiggjorde at akademisternes og de udefra kommandes tilknytning måtte organiseres forskelligt. I hvert fald indtil ændringen af 1782 der gjorde det muligt også for ikke-adelige at indskrives som akademister.

Kilderne til hovmestrenes eksistens og tilknytning er for en væsentlig del akademiets regnskaber, men oplysningerne her er ufuldstændige og har måttet suppleres med skattemandtallene i Sorø købstadsregnskaber og de soranske kirkebøger (fadderlister og især altergangslistes). Og for privatister er disse oplysninger hoved-

kilden, hvad der er det samme som at sige at disse biografier har måttet udgå fra en række spredte enkeltoplysninger der har sat forfatteren ud på den ene detektivopgave efter den anden. Hans belønning efter arbejdets udførelse viste sig at være en artikel i 'Den oeconomicke Correspondent' fra 1822 der indeholdt en fortegnelse hvis tal stemte med dem forfatteren uafhængigt var nået frem til (s. 30). Sådant held er sjældent i den branche!

Det er blevet spændende læsning, ikke blot for sine indblik i mange mærkelige levnedsløb, kendte og ukendte. Enevold Brandt (akademist nr. 57) og Johan Bülow (akademist nr. 114) havde hver sin andel af begivenhederne på Christiansborg Slot den 16.-17. januar 1772 da Struensee's regimente faldt. Brødrene Beringskjold, eller Thomas og Ditlev Wedelsparre (akademister nr. 111 og 112) var børn af den politiske chancerytter Magnus Bering Beringskjold der var en af anstifterne af sammensværgelsen 1772, mens selv senere dømtes for højforræderi (angivet af den ene søn). Ove Høegh-Guldberg er nr. 13 blandt de soranske professorer, men mere berømt for sin position i rigets styrelse efter 1772. Og således kunne der fortsættes i dramatiske og mindre dramatiske soranske levnedsløb. Køn er Peder Balles (privatist nr. 168) omsider lykkelige forlovelsehistorie.

Men samlingen af levnedsskildringer virker også ved andet end sin mængde af pittoreske enkeltheder. Den giver indtryk af et samfund med en for os ganske overraskende social og geografisk bevægelighed. Selv om ikke alle kom så langt omkring som Frederik Christian von Haven (privatist nr. 175) der døde i Arabien 1763 på Carsten Niebuhrs berømte ekspedition - så er de fleste levnedsløb i denne samling karakteriseret af stor geografisk spændvidde. Naturligt nok for undersåtterne i et monarki der strakte sig fra Svalbard (for ikke at sige Grønland) i nord til Elben i syd. Det monarki i øvrigt der - sammen med resten af Norden - blev beskrevet så indsigtsfuldt i første bind af Anton Friedrich Büschings (hovmester nr. 188) "Neue Erdbeschreibung" (1754).

At følge disse godt 300 skæbner er en oplevelse. At se hvor gamle hovmestre og privatister var (og blev), hvor gamle eller rettere hvor unge akademisterne var og hvor kort en tid de ofte blev i Sorø, er interessant. At studere deres ansigtstræk i de forskellige kunstneres gengivelse i portrætgalleriet bag i bogen (også dette resultatet af ihærdig søgen), er tankevækkende. Torben Glahn har med denne bog beredt os mange glæder.

Kai Hørby

Latin er et vanskeligt sprog

og Fysik kan være et litterært Fag

I en Latintime hos Overlærer Glahn skulde vi extemporere. Den latinske Tekst husker jeg ikke (jeg er kun en vankundig Matematiker); men det var noget om Arioivist og spiriti. Derimod har jeg den Oversættelse, en i Klassen præsterede, noteret op for mere end 70 Aar siden. Den lød: "Men da Arioivist saa saa store Aander i Spiritus, tog han Straf over saa stor Anmasselse, at det ikke burde taales."

Oversætteren - nomina sunt odiosa - er død; men han fik sikkert slet eller mdl+ for Præstationen.

Mdl+ benævnedes af Overlærer Alfred Ibsen "Madam Lassen med Spørs."

I en Fysiktide hos ham fik vi alle, ogsaa Duksen, Madam Lassen med Spørs, fordi vi ikke helt ordret kunde en eller anden fysisk Lov. I samme Time fik vi alle siden et passende Antal ug'er, saa der i Karakterprotokollen kom til at staa mg eller mg+.

Vi havde nu ikke altid Fysik i de Timer. Det hændte et Par Gange, at vi blev sat til at læse højt af nyudkomne Bøger, som Eugen Ibsen anmeldte i sit Blad (Holbæk?). Blev teksten for ovovet, hvad der den Gang ikke skulde meget til (Marie Grubbe var en Tabubog), sagde Overlæreren: "Jaja, bliver den værre, kan vi jo holde op!" Hvor paa vi læste videre i hele Timen.

Poul Lorenzen

I en Latintime

hos daværende Adjunkt Glahn var lagt en Seddel op paa Kathederet med følgende Poem:

Der var engang en lille Dreng,
stod tidligt op, gik sent i Seng,
og det var blot for den Latin.
Hans Præstation blev dog aldrig fin.

Glahn improviserede:

O Yngling vid, det er en Spe
for hver en Dreng som ikke ve',
at quero staves skal med e,
quæror med æ.
Du est et Fæ!

Som uvidende Matematiker har jeg forlængst glemmt, hvad quero betyder, men e'et og æ'et sidder fast.

Poul Lorenzen

C. C. som iscenesætter

I tilknytning til Soraner-bladets seneste hyldest af C. C. Andersen kan medfølgende lille 'øjenvidne' tjene til illustration af sammes omtalte indsats indenfor iscenesætterkunsten; nærmere bestemt jubilæumsforestillingen ved Virum Statsskole februar 1972 med opførelsen af Julio Dantas "Kardinalernes Middag". - Længst til venstre i stolen stykkets midtpunkt: kardinal Gonzaga de Castro, sekunderet (stående) af forestillingens unge debutant, der hermed bringer den gamle instruktørpersonlighed sin kompliment.

Peter Oluf Brøndsted (S 1965)

Jysk Afdelings Holbergfest

Soransk Samfunds jyske afdeling indbyder til **HOLBERGFEST**
onsdag d. 3. december 1975.

Da der ikke har været nogen reaktion på forslaget i sidste nummer af Soraner-bladet med hensyn til at flytte Holbergfesten sydpå, er det besluttet at feste endnu engang på ROLD Stor-Kro.

Vi mødes (med ægtefæller!) på ROLD Stor-Kro, Rebild Bakker, kl. 19.00 i smoking eller mørkt tøj. Der vil blive serveret middag. Vin til middagen og kaffe er inkluderet i prisen.

Årets Holberg-taler er Jørgen Sidenius (R 1931).

Pris for deltagelse er 110.- kr. pro persona, for juniorene (de sidste 8 årgange) dog 55.- kr. Juniorernes ledsagere betaler fuld pris.

Tilmeldelse til undertegnede senest lørdag d. 29. november.

ERIK SANDERS (08) 371900

De 200 raske gamle soraneres Stipendium

Dette gamle stipendium er oprettet for godt 50 år siden. Forudsætningen var, at omkring 200 gamle soranere betalte et årligt bidrag på 10.- kr., eller på anden måde - for eksempel ved at give en 5 pct.s obligation til pålydende 200 kr. - skaffede en indtægt til stipendiet på et tilsvarende årligt beløb.

I årenes løb er der en del, der har givet sådanne gaver i form af obligationer.

Af de bidragydere, der har tegnes sig for årlige bidrag, er tilbage kun omkring 50. Disse bidragydere betaler nu som regel 20-25 kr. i stedet for de oprindelige 10 kr.

Legatets indtægt var i sidste regnskabsår i alt incl. renter og bidrag 2.530 kr. Legatet betaler hvert år i alt 2-3.000 kr. ud til førsteårsstudenter. Legaterne uddeles af rektor ved translokationen. Det er en festlig og praktisk form, der her er fundet. Tidligere fik man ansøgningskemaer ind, men det er jo for besværligt, både for studenterne og for bestyrelsen, når det ikke er større beløb, det drejer sig om.

Oprindeligt var legatet altså for godt 50 år siden baseret på en årsindtægt på ca. 2.000 kr. fra bidragydere til fordeling mellem et antal studenter. 2.000 kr. i 1925 svarer til mange gange dette beløb i 1975.

Vi er altså ikke fulgt med tiden i dette legat. En af grundene er vel, at man har ment, at studenterne klarede sig godt og på anden måde blev støttet - specielt gennem Ungdommens Uddannelsesfond.

Efterhånden bliver imidlertid det offentlige uddannelsesstøtte mere og mere lagt over på lånemuligheder. Resultatet er, at de unge i dag står med en betydelig studiegæld, når de er færdige med et studium, medens vi andre i sin tid - trods langt fattigere forhold - gennemgående kunne undgå studiegæld. Mange har hidtil klaret sig med arbejde i studietiden eller i ferier, men det er vanskeligere at få nu.

Specielt ved indledningen til et studium, hvor mange dårligt nok er klare over, om de vil kunne fuldende det, og om de efter endt eksamen vil kunne få arbejde, er der efter min opfattelse et behov for egentlige legater. Et legat som De 200 raske gamle soraneres Stipendium, der foretager udbetalinger ved begyndelsen af studietiden, opfylder derfor en mission, og jeg synes, at det er for små beløb, vi har at uddele.

Det har på Soransk Samfunds generalforsamlinger været nævnt, om der var mulighed for at få stipendiet ind under den særlige begunstiggelse, der ligger i, at bidrag kan fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Det er imidlertid ikke muligt, da dette efter Finansministeriets praksis kræver, at der er tale om et almenvelgørende legat, og det er jo kun tanken at give legater til soranere. De hidtige bidragydelse har ikke haft karakteren af en pligtmæssig ydelse. Hvis folk ikke betalte, er de blot blevet slettet som bidragydere. Hvis nogen imidlertid er villig til at tegne sig for et årligt beløb på en sådan måde, at man forpligter sig dertil for livstid, dog med en maximering til 10 år, vil beløbet kunne fratrækkes i den skattepligtige indkomst.

Jeg vil gerne opfordre til, at så mange som muligt tegner sig til betaling af årlige bidrag på denne måde, og gerne med beløb, som ligger noget over de hidtidige 10-25 kr. årligt. Det ville være rart, om man kunne få bragt legatets årlige udbetalinger op på et beløb, som nogenlunde svarer til de 2.000 kr. for 50 år siden. Der er behov for det.

Soranere, der måtte være villige til at indgå på en sådan ordning, bedes rette henvendelse til mig som legatbestyrelsens formand.

Erik Severinsen, landsretssagfører
Frederiksberggade 2,
1459 København K.

Redaktør af fødselsdagstisterne

Bodil Wille Møller (S 1966), bestyrelsesmedlem i Soransk Samfund, har påtaget sig den vigtige opgave at udarbejde de traditionelle fødselsdagstister, et arbejde der igennem en længere årrække har været varetaget af Kann, (se SB 1975:54), mens udsendelsen af hilsenerne har påhvilet Bjørnestad.

Vor formand, Robert Riis, har nu tilbudt at sørge for udsendelsen. Soranerbladet benytter lejligheden til at takke Bjørnestad for vel udført dåd i 15 år, og Bodil og Robert for at de træder til og fører traditionen videre.

Rantzau

Realistholdet 1925 - Jubilæum 1975

Realistholdet 1925 talte 21 drenge, des ses her - med undtagelse af Henning Thorkildsen - grupperet omkring lektor Lauritzen: (bageste række) Verner Stubbe Teglbjærg, Theodor Jochimsen, Gunnar Diemer, Mogens Wassard, Chr. Jensen, Claus Holberg, Herbert Bang, Rich. Quirinus-Jensen, Torsten la Cour, Mogens Werner, (mellemsætte række) Ewald Andreassen, Svend Aage Abrahamsen, Axel Jacobsen, Lektor Lauritzen, Erik Rasmussen, Ole Knudsen, Frode Westergaard, (forreste række) Kai Wagner, Axel Kasten, Frithjof Bay, Poul Andersen. I dag lever 17; af disse var to på rejse, tre var syge og to var forhindrede i at møde til 50 års jubilæums translokation den 18. juni; de 10 fremmødte - Abrahamsen, Andersen, Diemer, Jacobsen, Jensen, Quirinus-Jensen, Rasmussen, Wagner, Werner og Westergaard - hyggede sig på de gamle steder, der ligesom de selv næsten så ud som dengang.

Fru Marcus Pedersen f. Raaschou-Nielsen i samtale med Frode Westergaard (i midten) og Erik Rasmussen.

Også Bud til Nutiden

I en Fransktime citerede Overlærer Michelsen ca. Aar 1900 følgende Rim - hvor han havde det fra ved jeg ikke:

"En Lokumsdigter blandt Poeter
er lig en Rumppe blandt Trompeter."

Rektor Bartholomæus Hoff kunde godt være drastisk. Engang sagde han noget om, at Sorø var lidt af et Sladderhul, hvad der maaske kunde være noget om, og han tilføjede: "Man kan ikke slippe en Vind ude ved Albertistøtten uden at den skal fortoldes i Klosterporten."

Poul Lorenzen

Slægtsbog

Den jyske slægt Borch.,
Skjern-Borcherne III

En interessant slægtsbog er udkommet - udgivet af slægten, for slægten, i kommission hos C. A. Reitzels forlag 1974.

Bogen beretter om en del af 9. slægtled af den jyske slægt Borch, nemlig om børnene efter de 7 sønner Borch fra Skjern Hovedgaard, som er omtalt i Skjern-Borcherne II, der udkom i 1940. Disse børn er født mellem årene 1856 og 1890. Bogen, der er på 360 sider med ca. 150 illustrationer, er opdelt i en række biografier, der næsten alle er skrevet af medlemmer af 10. generation med uddrag af breve, dagbøger og andre optegnelser. Den er redigeret af soraneren Hjalmar Borch (S 1922) som tillige har skrevet væsentlige afsnit. Blandt forfatterne er også Ole Worm Borch (R 1937). I bogen nævnes en passant enkelte gamle soranere, såsom stabslæge Gordon Norrie (S 1873) og gesandten Harald Scavenius (1889) og der fortælles om, hvorledes det gik til, at Aage Lindegaard (1896) kom til Bilbao i Spanien og overtog den store ovnbyggerforretning, der nu ledes af hans søn Per Erik Lindegaard (S 1939). Der fortælles også en morsom historie om professor Vilhelm Andersen (S 1882).

Alt i alt en velskrevet og smuk bog om et slægtleds historie. Den har naturligvis størst interesse for familien, men kan også med udbytte læses af os andre, da den jo i de udførlige biografier kommer ind på mange forhold og begivenheder, der også har haft betydning for vore forældre.

A. Kann Rasmussen (S 1922)

En tak til Knud Vad

Den 15. maj spillede Knud Vad den sidste af sæsonens 12 Bach-orgelkoncerter. Da Knud Vad forelagde Menighedsrådets Koncertudvalg sit ønske om i løbet af en vintersæson at opføre samtlige Bachs væsentlige orgelværker, svimlede det lidt for os. Umiddelbart måtte en så kolossal opgave stille enorme krav til en musiker - såvel kunstnerisk, fysisk som psykisk - krav, der sædvanligvis ville overskride det muliges grænse. Hertil kom, at 12 rene orgelkoncerter var mange for publikum at godtage. For Knud Vad var 2 faktorer betydningsfulde:

1) Sorø-orglet er et ønske-orgel, når det gælder fremførelse af Bachs musik.

Vi har på forhånd fået så megen klanglig fylde og overdådighed forærende, at udgangspositionen er den bedst tænkelige.

2) Bachs orgelværker (ialt 248) er vanskelige at overskue. En samlet koncert-række vil give den lyttende det overblik, som man bedst får ved at bringe sig selv i en meningsfyldt og personligt kontaktforhold til hvert enkelt værk. Hertil kom et væsentligt pædagogisk aspekt.

Knud Vads eneste "honorarkrav" var trykningen af et samlet oplysende note-programhæfte, der kunne hjælpe den lyttende og skærpe opmærksomheden. Om der hos nogen var efterladt lidt skepsis for gennemførelse af koncertrækken, må den være glemt. Et stort publikum er kommet til Sorø fra nær og fjern, heriblandt et stort nyt publikum af unge. Der har aldrig til kirkens vinterkoncerter været en sådan tilslutning. Vi mange, der har fulgt Knud Vad igennem disse koncerter, har fået en meget stor musikalsk oplevelse, der afgørende fremover vil præge vort forhold til Bachs musik. Vi vidste, at Bach var stor, og vi kan sande Beethovens ord: "Bach war kein Bach, sondern ein Meer".

Tak, Knud Vad, fordi du fastholdt en samlet opførelse! Tak, fordi du på så mesterlig en måde har ført os ind i denne verden, og tak først og fremmest, fordi du fylder vort dejlige kirkerum med stor musik og bruger orglet således, at hele dets klanglige fylde og de enkelte stemmers skønhed bliver os foræret!

(Birgitte Jacobsen - for Menighedsrådets Koncertudvalg - i Sorø Kirkeblad maj-juni 1975). (Se SB 1975:11).

3. G's Blå Bog 1975

Erik Kliim-Hansen, 3y, får feber og kommer i trance når han ser et stykke elektronik. Det har været umuligt at forklare ham - står der i teksten under hans nydelige kontrafej - at skoleuniformen er afskaffet! Som den sidste mohikaner sidder han ved pulten med Fugl Phønix på brystet... Kliim-Hansen - der i mellemtiden er udgået fra Akademiet med studentereksamen (m) - sidder i redaktionen der har udgivet denne fortræffelige soraner-biografi (28 sider offset, 77 biograferede med portrætter!) som bør danne skole! Send ham 5 kroner på adressen: Kildeagervej 20, 4173 Fjenneslev, og få tilsendt den morsomme "3.G's Blå Bog 1975" der giver et stort indtryk af dagens piger og drenge på Sorø Akademi - gid de ville troppe op alle sammen til næste soranerfrokost, nu er de jo GAMLE soranere - ha! Rantzau

Fatter

Unge soranere, dvs soranere optaget på skolen fra 1945, har spurgt: "Hvem er denne Fatter egentlig...?! Redaktøren indrømmer sin fejl: ikke at have skrevet O. B. Müllers biografiske data i "Fatter-nummeret", september 1975, udfra den naive overbevisning at "alle" jo måtte vide hvem han var! For at en spørgende - og undrende - eftertid ikke skal stå ganske uvidende (sic!) henvises til bind 3 af "Soraner-bibelen" (x), hvorfra citeres:

O(luf) B(enjamin) Müller, født den 3. juli 1875, død 20. maj 1951, var selv gammel soraner (S 1892), det samme var hans bror Poul Simeon Valdemar Müller (S 1891) og hans børn: Jørgen (S 1922), Karen Margrethe (S 1929) gift Andreasen, og Axel (S 1930) der er kendt fra Soraner-bladets spalter under sit soranernavn "Krudtpeter". O. B. Müller, der var kaptajn af reserven i fodfolket (1911), blev konstitueret som lærer i gymnastik og dans 1906 og som lærer ved "Sorø Skole og Opdragelsesanstalt" - som det dengang hed - i 1906, adjunkt 1907, lektor 1926, afsked i nåde og med pension 1944. Det var som inspektionshavende og som lærer i gymnastik - og i matematik i mellemskolen og realklassen - at Fatter satte sit særpræg på Skolen i over en menneskealder. Rantzau

(x) Soraner-biografier 1901-1960. Redigeret af Aage Kann Rasmussen sammen med andre gamle soranere. Indledt med biografier over 96 lærere der har virket på Sorø Akademis Skole i tidsrummet 1892-1960 redigeret af Marcus Pedersen. Udgivet af Soransk Samfund 1970.

Fatter efterslet

Efter afslutning af gymnastiktimerne i det gamle ridehus, var det for "Fatter" ofte en kær pligt, navnlig for de lavere klasser, selv at påse at alle kom igennem kanalen med først varmt og derefter koldt styrtebad, men det skete undertiden at en lidt kuldkær kammerat gemte sig et eller andet sted for at undgå det kolde gys, som oftest i rekvisitrummet der lå i hjørnet af gymnastiksalen. Og så gud nåde og trøste den arme synder når han blev opdaget og derefter gennet ind i brusekanalen, hvor der til straf nu kun var koldt vand i begge brusere.

Ved en sådan lejlighed marcherede "Fatter" bagefter op og ned i det lange omklædningsrum og docerede om kropshygiejne for sluttelig at henvende sig til den formastelige: "Hvis du er bange for vand, lelle ven, ender du som den altid beskidte dreng, hvor kun det yderste led på hans tommelfinger på venstre hånd var ren. Og det var inte fordi han suttede på den. Det var s'gu fordi hanken på hans pessepotte var slået i stykker". - Sortie, hurtigt ud ad svingdøren. - Pædagogik i midten af 30'erne!

N. F. Bundgaard (R 1939)

Storværk om Grønland

Hinrich Johs. Rink (1819-1893) - student fra Sorø 1838 - er en af de største danske i Grønlands historie. Højt begavet forsker og administrator. 34 år gammel blev han europæisk berømt ved sin afhandling om indlandsisen. Den dannede basis for forståelsen af den europæiske istid. Han var forud for sin tid, bl.a. i sine ideer om, hvordan det grønlandske naturfolk skånstomt kunne føres ind i en mere moderne verdens liv. Han indførte forstanderskaberne, der gav grønlænderne den første medbestemmelse over egne forhold. Han skrev udførligt, talentfuldt om grønlandsk natur, geografi og kultur og læstes på flere sprog. Han oprettede Grønlands første blad *Atuagagdluutit/Grønlandsposten*. Det findes stadig.

Bogen *Danish Greenland* udkom 1877 i London i en tid, hvor arktiske opdagelser var mode blandt eventyrlystne briter. Bogen er et klassisk storværk, en bearbejdet oversættelse af Rinks to store, dansksprogede afhandlinger *Grønland geographisk og statistisk beskrevet*. I forvejen havde en tysk udgave fået europæisk udbredelse.

Rinks grønlandsskildring var den første efter Hans Egedes storværk "*Perlustration*", og den har bevaret sin videnskabelige vægt og fremragende læselighed til i dag.

Hinrich Rink: *DANISH GREENLAND*. Hurst, London, og Arnold Busck. Fotografisk optryk. 468 s., ill., kr. 195,50

(Finn Borberg i "*Weekendavisen*" 16.5.75)

Samtidig har Hurst og Busck udsendt et tilsvarende optryk af Rinks "*Tales and Traditions of the Eskimo*" (1875) en illustreret samling af ca. 150 grønlandske sagn, myter og folkeeventyr, der er den første af sin art.

I sin ny indledning til denne "klassiker" bemærker overinspektør, dr. Helge Larsen, der kender både stederne og emnerne, at Rink nok burde have præciseret, at hans eskimosagn er specielt grønlandske - for eskimo-kulturen er vidt udbredt og har mange sider. Men Helge Larsen bøjer sig for Rinks materiale, der blev indsamlet og publiceret som eksempel på eskimo-kulturens åndelige dimension.

Rinks indsigt i denne kultur fik ham til at vove den påstand, at eskimokulturens hjemsted nok var Alaska. Presset af deres indianske frænder begyndte eskimorerne herfra deres folkevandringer til Canada, Sibirien, Labrador og Grønland. Ifølge Helge Larsen bekræfter de arktiske arkæologers fund nu Henrik Rinks teori.

Hinrich Rink: TALES AND TRADITIONS OF THE ESKIMO. - With a New Introduction by Helge Larsen. Ill. - C. Hurst, London, og Arnold Busck, Copenhagen. (473 s. ib. kr. 195,00).

(H.N. i "Weekendavisen" 30.5.75)

- - Hinrich Rink havde to soranerbrødre: Johan Jacob Rink (1832) og Daniel Peter Wilhelm Rink (1840); sidstnævnte har vi ikke kunnet finde noget om; KAN LÆSERNE HJÆLPE OS? Besked til Civilingeniør A. Kann Rasmussen, Møllehøjgaard, Gerlev, 3630 Jægerspris.

Soraner- grammofonpladen

GIK I VASKEN!

Kun et halvt hundrede interessenter meldte sig - vi skulle have haft minimum 250!

Vi må desværre konstatere at der ingen (virkelig) interesse er for en sådan kvalitetsplade (jvf. SB 1975:17, 43).

En hjertelig tak til dem der meldte sig! - Alleroverflødigst

Comiteen til Høinelse af de skønne Soranske Sæder

Hans Kiesow Vinnie Larsen
Per Salling Karin Mortensen
Paul Rantzau

Gamle soranere

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har rund fødselsdag i november 1975:

3. Civilforsvarskonsulent Hans Halvor Hansen Møller (f. 1905), Birkedalen 7, 2670 Greve Strand.
3. Direktør Poul Chr. Børrild Reitzel (f. 1915), Bryggerivej 10, 7700 Thisted.
6. Dekorator Gregers Lind (f. 1915), Enggaardsvej 10, 2610 Rødovre.
10. Vicebrandchef Hakon Einar Lindhard (f. 1890), Langvaddam 1, 2500 Valby.
10. Kriminaloverbetjent Mogens Elholm Mikkelsen (f. 1915), Aakjærs Allé 1, 2860 Søborg.
14. Amtslæge Mogens Fog-Poulsen (f. 1915), Kurveholmen 8, 6760 Ribe.
17. Helmer Mich. Ahrentecht (f. 1905). Kan nogen oplyse hans adresse?
19. Assurandør Vagn Schmidt Nielsen (f. 1925), Sundbakken 24, 5700 Svendborg.
20. Gårdejer Ejner Holger Larsen (f. 1900), Sognefogedgården, Lynge, 4180 Sorø.
23. Sales Manager Niels Tuxen (f. 1915), Nordeca Drive, Choton on Hudson, New York, N.Y., USA.
24. Receptionschef Orla W. H. Rütt (f. 1915), Fredensbo, Skelskørvej, 4180 Sorø.
25. Ekspeditionssekretær Erik Fobian Andersen (f. 1900). Kan nogen oplyse hans adresse?
26. Svend Jacobsen (f. 1915), opholder sig iflg. biografierne "formentlig på Fyn"; kan nogen oplyse hans adresse?
26. Billedhugger Sven Emil von Linstow (f. 1925), Correlieu, 6061 Dybvadbro.
30. Hofjægermester Jørgen Peter Bech (f. 1905), Brorupgaard, 4283 Havrebjærg.

Corrigendum:

Aage Hellmers (R 1901) er i fødselsdagslisten for oktober fejlagtigt anført som kommunelærer.

Johan Frederik Plesner (S 1834), sognepræst i Vedersø (det var ham som opførte den præstegård der siden blev Kaj Munks hjem), blev født på Langeland den 13. juni 1815; han forlovede sig (senest i 1848) med Lucie Marie Hastrup (f. 8/7 1826), datter af godsejer Julianus Hastrup til Hjortholm på Langeland. Johan Plesner tabte sin forlovelsesring i 1848, den forsvandt sporløst. Den 3. april 1856 gifter parret sig på Langeland, mendedagen før brylluppet var hun så uheldig under blomsterplukning at tabe sin forlovelsesring, som trods ihærdig søgen ikke kunne findes igen. Da man frygtede, at brudgommen ville tage dette som et dårligt varsel, og for at trøste den uheldige brud, sendte hendes far et ridende bud i galop til Rudkøbing, som heldigvis vendte hjem i tide med en ny ring, således at da Plesner ankom, kunne Lucie Marie modtage ham med ring på fingeren, og uheldet blev forbigået i tavshed.

Efter brylluppet drog ægteparret til Vedersø, hvor Plesner var blevet udnævnt til sognepræst, og levede der i et lykkeligt ægteskab med efterhånden seks børn, hvoraf den ene var den fra Skagen så kendte arkitekt Ulrik Plesner.

Lucie Maries forlovelsesring er senere fundet i Hjortholms have - det fortælles at en reseda var groet op gennem den i sin tid tabte ring - og nu er, i følge Berlingske Tidende den 18. marts 1975, også Johan Plesners bortkomne ring fundet: den dukkede op, da en mand var ved at pløje sin mark; han så noget gyldent skinne i solen, og det viste sig at være ringen, som Plesner tabte under en jagttur. - Ulrik Plesner, dansk arkitekt som i nogle år har opholdt sig i Jerusalem, fik nyheden om sin oldefars genfundne ring fra politiet i Vedersø. Nu er begge de forsvundne ringe kommet for dagens lys! Kontreadmiral F. H. Kjølens (fader til soraneren Niels Kjølens (S 1949)), skriver i Berlingske Tidende den 25. marts 1975 mere om familien Plesners forlovelsesringe og deres skæbne, beskrevet i efterladte familjebreve fra Lucie Maries yngste søster Henriette Hastrup, gift med søofficeren O. C. Hammer, F. H. Kjølens mors forældre.

AKR

dels ved dødshjælp til gamle og livstrætte, dels ved at passende udsnit af bestanden ind imellem havner på menukortet for kommunale middage. Mange års iagttagelse viser i følge Politiken den 29. november 1974 - at duetårnets indvånere, som aldrig mænger sig med 'Duen på gaden', i den evindelige cirklen om deres tårn altid kredser højre om. Aldrig så meget som tilløb til en venstreorientering! Hvad er forklaringen?

Sir Ove Arup (S 1913) har fået tildelt Dannebrogordenens kommandørkors af 1. grad. Det bæres så vidt vides ikke af andre danskfødte med fast ophold i udlandet. Ove Arup & Partners har fået overdraget opgaven som rådgivende ingeniører ved den nye danske ambassade i London, som Dronning Margrethe lagde grundstenen til den 9. juni - samme dag som premierminister Harold Wilson i Parlamentet afleverede den officielle erklæring om Storbritanniens forbliven i EF sammen med Danmark og de øvrige europæiske lande. To andre grundsten nedlagdes samtidig af grundejeren i Sloane Street, Lord Cadogan, og ambassadør Erling Kristiansen. Foruden Prins Henrik var blandt gæsterne den dansk-fødte prinsesse Richard af Gloucester, den tidligere britiske ambassadør i København Sir Oliver Wrigt og viceudenrigsministeren for europæiske anliggender Roy Hattersley.

Den ny ambassadebygning er tegnet af afdøde professor Arne Jacobsen, og arkitektfirmaet Dissing og Weitling har fundent projekteringen. Bygningen ventes at stå færdig i foråret 1977. Foruden kontorer vil den rumme fremtidige ambassadørers privatboliger samt boliger til fire andre danske diplomater i London.

Danmarksposten august 1975 nr. 4

Otto Mackeprang (S 1913) har skænket en større samling fotografier fra sin skoletid til Soraner-bladets billedarkiv.

Villum Kann Rasmussen (S 1927) oprettede på 110 års dagen for sin fader sognepræst Lars Bertel Rasmussens fødsel 19.10.1974 "Mandø Erhvervsfond" med en kapitalgave, der over en årrække vil nå op til 250.000 kr. i alt. Fondens formål er at bidrage til oplysning af erhvervs-livet på Mandø, udover det egentlige landbrug, og derved skaffe bedre muligheder for heltidsbeskæftigelse for den fastboende befolkning.

AKR

Martin Nyrop (1865) var ikke alene en god arkitekt, han havde også humor; utallige detaljer i hans dejlige bygningsværk Københavns Rådhus fortæller derom, men han var også en dyreven: Rådhuset har et "duetårn" på ikke mindre end 9 etager, hvor hvert par har to reder. En rådhusbetjent sørger for fuld kost til de privilegerede duer, hvis antal dog holdes nede,

B. Rosenkilde Nielsen (R 1922) skriver i Politiken den 3. april 1975 om "Spejderens gode liv", vi citerer: "... ligesom FDF og det politisk prægede DUI havde spejderbevægelsen det praktiske mål at få storbyens ungdom væk fra slumkvarterernes gadehjørner og billardsaloner ud i naturen. At være spejder var også at komme ud med kammerater i naturen, lære om vækster, fugle og dyrelivet... Vor spejdertids største oplevelse var den store Jamboree på Ermelundssletten i 1922 med massedefilering og optræden i overværelse af selveste lord Baden Powell på Stadion. Tusinder af spejdere fra hele verden og af alle racer kamperede i Ermelundsslettens naturidyl og var senere gæster i hjemmodtagende københavnske familier: 'Vi vil aldrig glemme hvad danskerne gjorde for os', udtalte nogle af de deltagende spejdere, da jeg et par år efter hjerteligt blev modtaget i deres hjem i Australien.

Spejderbevægelsen modtog ungdom dengang, uanset nation og race, vi var kammerater, brødre, og støttede hinanden. Vor tid hader uniformer, men den gang var det demokratisk og forståeligt. Uniformerne var praktiske for spejdere og udslettede den klasseforskel, der var og alligevel altid vil bestå mellem et samfunds medlemmer.

Peter Schiøler (S 1941), mag. scient., er udpeget som formand for præventionsudvalget under det pr. 1. april etablerede nye led i kampen mod nutidens onder: Kontaktudvalget vedrørende Alkohol- og Narkotikasørgsmål. E.S.

Knud Banning (S 1943), dr. theol., skriver i Weekendavisen Berlingske Aften den 23. maj det skrækkeligste æventyr om "Lille Plim" hvis stemme lader sig lyde i radioen på den allerfineste plads: ved radioavisen! "Lille Plim" kom vistnok fra musikfolkene i radioen. For engang skulle der næsten ikke mere spilles rigtig musik i radioen, men sendes mange nyheder. Så fandt musikfolkene på at sende lille Plim ned til nyhedsfolkene. Det gjorde de for at drille, og ingen af dem troede, at lille Plim ville komme til at gå frit omkring. For nyhedsfolkene er så dygtige til at se forskel på, hvad der er rigtigt og forkert, ægte eller uægte. Men ak, det kunne de ikke, heller ikke denne gang. De slap bare lille Plim løs, og han stak så sit hoved frem i tide og utide og sagde: "Plim, Plim, her er jeg, Plim".

Flemming Moerner (S 1946), direktør for Natal Oil & Soap Industries (Pty) Ltd., udtaler til Klaus Justesen, Berlingske Tidende den 7. juni 1975, at Ø.K. i juni 1975 indleder et større uddannelsesprogram for sine sorte medarbejdere på den store fabrik i Durban i Sydafrika. Programmet er det første skridt i et forsøg på at give arbejderne mulighed for at avancere til højere jobs og dermed også til bedre lønninger. "Det er ikke nok kun at træne folkene i produktionen. Det virkelige problem er, at de fleste hverken kan læse eller skrive. Derfor indleder vi et læsekursus," fortæller Moerner.

"Vore lønninger er stede blevet reguleret og forhøjet i henhold til de udarbejdede langtidspaner. I løbet af 1974 var stigningen på 21-23 pct. og den første januar i år steg lønningerne yderligere med 7,5 pct. Siden da er der ikke sket noget, men fra 1. juli stiger lønningerne igen med 15 pct. Disse stigninger ligger et godt stykke over stigningerne i leveomkostningerne. Det har også hele tiden været vor tanke, at give større lønstigninger. Hermed er arbejderens realløn steget kontinuerligt. Ingen kan blot forlange, at lønningerne skal stige i vældige hop. Dels vil det ødelægge virksomhedens økonomi, men ved den rolige lønudvikling sikrer man sig også, at arbejderne bruger den højere indkomst på en mere fornuftig måde. Kan vi få uddannet sorte arbejdere til mere overordnede jobs, skal de også have samme løn, som de hvide. Herom kan der overhovedet ikke herske tvivl.

Derfor har vi også indledt et uddannelsesprogram, som hidtil af mange praktiske grunde har været svært at få fastlagt med hensyn til uddannelsestype og iværksat. I første omgang er fire arbejdere sendt på kursus. Her skal de lære at undervise deres kolleger. Når de om kort tid kommer tilbage, kan de undervise 40 i at læse og skrive på deres eget sprog nemlig zulu. I løbet af 4 til 6 måneder skulle de 40 have fået færdigheder, der svarer til en elev i femte klasse.

Med dette grundlag skulle der være mulighed for at stige til højere jobs. Der er også mulighed for at gå videre med uddannelsen, men på et tidspunkt må staten tage over. I den retning sker der en del i dagens Sydafrika. Durban får således ligesom andre industricentre egne tekniske skoler om kort tid.

I det hele taget er arbejderne glade for at arbejde hos os. Mange virksomheder skifter hele styrken på et år. Hos os er udskiftningen kun mellem 5 og 15 pct. Selv danske virksomheder vil have svært ved at vise så lille et "gennemtræk". De sorte ledere peger også på, at udenlandske firmaer ofte er foregangsmand, og trækker de lokale med i en udvikling. Man vil

gøre mest for de sorte, ved at investere mere i Sydafrika. I dag ligger ØK's lønninger afgjort i top.

Det er i øvrigt mit personlige indtryk, at modsætningerne mellem hvide og sorte trækkes for hårdt op. Der er modsætninger, men der er ikke tale om evindelige konflikter og gniderier. Man lever fornuftigt med hinanden, og der er ingen tvivl om, at Sydafrika i øjeblikket er inde i en kraftig udvikling. At skiltene med hvide og ikke hvide er forsvundet fra bænken er kun et af eksemplerne herpå, siger Flemming Moerner.

Hans Jørgen Jensen (S 1949), programchef i Danmarks Radio, Fjernsynets Aktualitetsafdeling, er i følge Berlingske Tidende den 29. marts 1975 blevet udnævnt til Ridder af Dannebrogordenen.

Jens Maigaard (1957), folketingsmedlem, skriver i en kommentar i Politiken den 22. februar 1975 ("Politik for sig, økonomi for sig") om EF-topmødet i Dublin den 10. og 11. marts bl.a.: "... Det har hidtil været et fast led i dansk markeds politik, at det økonomiske EF-samarbejde, der baseres på Romtraktaten, skulle holdes skarpt adskilt fra det politiske samarbejde imellem de ni EF-lande, som tager sit udgangspunkt i den såkaldte Københavnerrapport. Der har aldrig offentligt været givet en egentlig begrundelse for denne adskillelse... Det er højst uklart, hvordan den adskillelse, der hidtil har været dansk politik, kan sikres... Der er ingen tvivl om, at et så vigtigt led i dansk markeds politik som adskillelsen af politisk og økonomisk samarbejde står på svage fødder. Men hvis dette vigtige led skrider fra os, burde offentligheden i det mindste være klar over, at det sker.

Under første-behandlingen i Folketinget den 7. marts af forslag til en ny folkeskolelov advarede Jens Maigaard (SF) i følge Politiken den 8. marts bl.a. mod en tilbagevenden til bogstavterpning i folkeskolen og fandt, at hele lovforslaget var et tilbageskridt i forhold til tidligere undervisningsminister Knud Heinesens (S). Det samme mente Freddy Madsen (DKP) og Erik Sigsgaard (VS).

Anne Wedell-Wedellsborg (S 1965), sinolog fra Århus Universitet, fortæller sammen med Vibeke Rørdahl i Nationalmuseets "Kina, Riget i Midten" om det kinesiske folks litteratur og kultur. ("Kina, Riget i Midten", redigeret af Henning Nielsen. 238 sider, kr. 18.-, i kommission hos Gyldendal).

Dødsfald

KARL EMIL IVERSEN

11. juni 1895 - 20. juli 1975

Karl Iversen var født i Kalundborg som søn af manufakturhandler Mads Holflod Iversen og Juliane Dyrbye, han blev optaget 1.G 1910, student (m) 1913, cand. med. 1920. Iversen var praktiserende læge i Kalundborg 1925-61; i perioder vikar og konstitueret kredslæge.

EJLER JOHANNES HOLCK

23. juli 1896 - 21. juli 1975

Ejler Holck var født i Sorø som søn af overportør ved DSB Jens P. K. Holck og Ane M. Jensen, han blev optaget i 1.M 1908, realist 1913, kort efter ansat ved DSB, hvor han avancerede til overassistent.

In memoriam

OSVALD DUE

3. april 1897 - 30. august 1975

Den 30. august døde Osvald Due på amts-sygehuset i Holbæk, hvor han i de sidste 4-5 år i lange perioder opholdt sig på grund af plagsomme lidelser.

Indtil sygdommen ramte Due var han en hyppig gæst ved Soranerfrokosterne og i mange år var han en flittig skribent til Soraner-bladet, oftest med små artikler med personalhistorisk indhold. I en periode deltog han i arbejdet med Soranerbiografier 1901-1960.

Due interesserede sig levende for grænselandet, særlig Sydslesvig og alt hvad der hændte. Hans sidste bidrag til Soranerbladet var den lange artikel om Flensborgeren og Soraneren (R 1922) Viggo Lausten, der d. 2. maj 1940 døde i tysk fængsel i Kastellet i København, enten for egen hånd eller under tyskernes tortur. Den strækker sig over ikke mindre end 7 numre af årgang 1970 endda med en senere efterskrift. - Artiklen var nok inspireret af Jakob Kronikas afhandling om Viggo Lausten: "Manden i Flensborg" i Flensborg avis's 100 års jubilæumsbog 1969 og født af hans kærlighed til grænselandet, men også båret af hans kærlighed til vor gamle skole. Hvor Kronika skildrer den modne Viggo Lausten søger Due gennem breve fra en række af hans klassekammer-

rater og lærere i Sorø at få et billede af den ganske unge Viggo Laustens personlighed. Milieuskildringen i disse breve giver en del af artiklen et så soransk præg, at den først og fremmest måtte finde sit forum blandt Soraner-bladets læsere, men i 1971 udkom den som en lille bog, et sært tryk af Soraner-bladet, udgivet af Dansk ungdomssekretariat i Flensborg med støtte af Soransk Samfund. Den har nok også fundet læsere i Sydslevig og for os andre er den værd at læse igen. - Osvald Due gik ud af skolen med mellemskoleeksamen i 1914, var nogle år ved det praktiske landbrug, blev i 1923 agronom fra Landbohøjskolen og kom derefter fortrinsvis til at beskæftige sig med det teoretiske landbrug gennem virksomhed ved landbrugslaboratorier og som lærer på landbrugsskoler. Fra 1945-48 var han sekretær for Det sydslesvigske udvalg og for Grænseforeningen. Så blev han friskolelærer, i et årstid ved en skole på Nordfyn, men fra 1949-65 ved Høve Friskole ved Asnæs, hvor han nok havde sine lykkeligste år. Som pensionist og til helbredet svigtede fortsatte han som vikar ved Asnæs Centralskole og Friskolen i Høve. - Dues far var bager i Sorø og hans urne er sat ned i forældrenes gravsted på Sorø ny kirkegård. E.V.J.

TRINE HAUGAARD
23. maj 1899 - 20. juli 1975

Trine Haugaard var født i Sorø som datter af købmand Jens Sørensen Haugaard og Anna Petersen, hun blev optaget i realklassen 1914, realist 1915, var på husholdningsskole i Hillerød, på kostskole i Schweiz 1920, tre måneder på Sorbonne i Paris 1925, laboratorieassistent på Rigshospitalet i København fra 1932.

ARNE CHRISTIAN TILLITZE HANSEN
19. marts 1915 - 18. juli 1975

Arne Tillitze var født i Roskilde som søn af bankbestyrer, sognefoged Niels Valdemar Hansen og Helga A. M. Christensen, han blev optaget i 1.M 1927, mellemskoleeksamen 1932. Det var som 34-årig, han begyndte ved det daværende Sorø Amts Tidende og i forholdsvis korte ryk gik videre til Herning Avis, Morsø Folkeblad, Horsens Folkeblad, Nykøbing F.-bladet Ny Dag og derfra (1967) sluttede på Sønderjyden som dens lokalkorrespondent og redaktør.

HANS EDWARD LUNDBLAD
26. august 1929 - 25. juni 1975

Hans Lundblad var født på Frederiksberg som søn af bestyrer Axel E. Lundblad og Harriet la Cour, han blev optaget i 1.M 1941, student (n) 1948, tandlægeeksamen 1954, privat praksis i København fra 1958.

Academy shorts

Vænget som kollegium. Det er nu i følge Dagbladet 17.5.1975 besluttet, at "Vænget" fra det kommende skoleår skal være kollegium for 10 af de ældste alumner, der får det friere her end i deres gamle alumnersafdelinger. De elever, der hidtil har boet på Vænget, flyttes til andre alumnater. (Jvf. SB 1975:70). Det er endyd af nødvendigheden, der har medført

ændringen. Brandmyndighederne har krævet foranstaltninger for 200.000 kr., hvis man skulle bevare det nuværende alumnat på Vænget med 26-27 små alumner.

Tidens afslappede stil: "... han kom gaaende fra Klosterporten ned mod Academiet. Efteraarssolen skinnede gennem de gamle Træers sparsomme Løv. Hans geniale Hovede ligesom kronedes med en Guldkrands. Academiets Rector og Lærere dannede hans Følge, de omringede ham som en Æresvagt, ærbødigt ladende Plads aaben for ham. De Elever fra Academiet, som mødte denne intelligente Skare - af mere sand Værdighed end et kongeligt Hof - blottede ærbødigt Hovederne..." (Fredrik Bajer - i Sorø Beyer, 1848-1954 - Livserindringer, hvor siderne 24-48 fortrinsvis handler om hans skoletid i Sorø. Ovennævnte overjordiske personnage er Øhlenschläger, der besøgte Sorø i 1848 (eller 49)). E.V.J.

Soranersproget er med mellemrum taget under behandling i Soraner-bladets spalter. Redaktør Jørgen Blix, Sorø, har i Sjællands Tidende for år tilbage gransket i emnet og har fundet sprogets (opsigtsvækkende!) kilde. Vi vender tilbage til sagen (jvf. SB 1975:35).

Soranske noter

Parnasvej. Et omstridt vejarbejde, reguleringen af Parnasvej, er nu kommet så langt, at vejen bliver forlagt på en strækning af en kilometer mellem skovløberstedet Ægir og jernbaneviadukten i Hørsebøgg. Vejen udvides til seks meters bredde - med mulighed for yderligere udvidelse til syv meter senere - og desuden rettes svingene ud, og Borødvejens indmunding i Parnasvej bliver reguleret til en kurve.

Der vil gå to-tre år, før Parnasvej er helt færdig og de 3 mill. kr. på anlægsplanen til det omstridte vejarbejde brugt, og til den tid håber man at få Parnasvejens udmundning i hovedvej A 1 lysreguleret.

(Sjæll. Tid. 11.1.75)

Storgade ensrettet. En ensretning af trafikken i Storgade i sydlig retning er kun det første skridt til at løse problemerne i Sorøs Strøggade. På længere sigt bør Storgade være en gågade. Men allerførst må man have tankbilerne og de tunge lastbiler væk fra Storgade, for det er først og fremmest den tunge trafik, der gør Storgade til et helvede.

Det må vist siges at være konklusionen af de synspunkter, der kom frem på det store borgermøde den 5. februar på hotel Postgården om det indre Sorøs trafikproblemer.

(Dagbladet 6.2.75)

Pedersborg sø rundt. Sorø kommune har den 11. marts afsluttet arbejdet med den nye sti rundt om Pedersborg sø, og en ny smuk spadseretur er dermed åbnet for soranerne, og hvem der ellers gider at gå med.

Ved Tuel sø er der samtidig lavet en sti langs søen fra Hejlinge å, forbi Gaubæks Rideskole, kolonihaverne og det nye villakvarter ved Tuelsborg til Flomgrøften ved Søsken, en strækning på ca. 1100 meter.

(Sjæll. Tid. 11.3.75)

Parnas nedrives nu. Parnas, der har været stærkt i forfald siden lukningen for nogle år siden, vil nu blive fjernet. Danmarks Lærerforening, der i sin tid overtog Parnas i et mageskifte med A/S Parnas, har på et bestyrelsesmøde den 11. juni vedtaget at udbyde arbejdet med nedrivningen af det gamle Parnas og samtlige udhuse i offentlig licitation.

Selv om man i Sorø og blandt mange andre har næret veneration over Parnas, der jo gennem mange, mange år var et landskendt udflugtssted i forårs- og sommermånederne, er det for de fleste klart, at det er den eneste mulige udgang. Faktisk er det forbavsende, at det gamle Parnas har fået lov til at ligge så længe.

Det skyldtes imidlertid, at Danmarks Lærerforening, der i sin tid gik ind i engagementet i Sorø med det formål at rejse et nyt kursuscenter, har været tilbageholdende med nybyggeri, fordi man i de senere år under den økonomiske afmatning har set de vanskeligheder, andre kursuscentre har haft. Lærernes interesse for Sorø viste sig sidst, da de af A/S Parnas købte "Skovsøhus"; bygningerne istandsættes nu med henblik på udlejning til privat beboelse.

(Canute i Dagbladet 12.6.75)

Absalon-museet. Man er nu nået så langt med fremstillingen af den nye montre til udstilling af de ting, som blev fundet i Absalons grav i 1827 og 1947, at den vil blive opstillet i løbet af sommeren. Derimod vil det vare et par måneder, før materialet til opslagstavlerne er færdigt. Tavlerne skal i tekst og billeder fortælle om Absalons liv, om hans grav i kirken og om hans og hans slægts betydning for Sorø kloster. Der foreligger meget materiale, og det har været en vanskelig opgave at udvælge det, som kort og instruktivt kan give de besøgende et indtryk af den mand, som oprettede cistercienserklosteret i Sorø.

(Sorø Kirkeblad juli-august 1975)

Forhallen. I denne måned begynder arbejdet med at gøre kirkens forhal i stand. De gamle knagerækker skal tages ned, el-installationen skal dækkes, og der skal opsættes en bedre belysning. Samtidig vil der i nordre sideskib blive indrettet et værelse ved hjælp af en afskærmning ud mod kirken. Det skal fungere som venteværelse for dem, der skal have barnedåb, eller for familier, som skal have bryllup. Med en sådan indretning har menighedsrådet fået opfyldt et længe næret ønske.

(P. Skåning Nielsen. Sorø Kirkeblad juli-august 1975) se SB 1975:19

STUDENTER 1973

Indbydes til fest fredag 14. november 18/30, Hassagers Collegium. Tilrejsende, der ikke selv kan skaffe overnatningsplads, må medbringe sovepose. Tilmelding omgående pr. brev med vedlagt check på 20.- kr. til Johs. Kjærgård, Hassagers Collegium, Frederiksberg Bredegade 13 B, 2000 København F.

Frokosttalere

Aage Kann Rasmussen (S 1922) har i følge sædvanligvis vel underrettet kilde lovet at tale ved Soraner-frokosten den 6. november om "noget han har fundet" - det lyder spændende og er det sikkert også! Mød talrigt frem!

Memo

Soraner-frokost den første torsdag i hver måned (klokken 12/15) 1975: 6. november, 4. december. 1976: 8. januar, 5. februar, 4. marts.

NOTA BENE

Den skarpsindige læser har allerede bemærket at den første torsdag i januar måned 1976 falder på årets første dag! - For at imødegå et minimalt fremmøde bliver frokosten ekstraordinært flyttet til den 8. januar 1976. Altså: Soraner-frokost torsdag den 8. januar 1976 hos Lorry. Tilmeldelse pr. telefon er ikke nødvendig. Nachspiel efter aftale.

Redaktøren beklager!

Soraner-bladet er - takket være en strøm af bidrag fra sin trofaste læserskare - ikke i stofnød, tværtimod! Stabler af endnu upubliceret materiale venter på offentliggørelse. Redaktøren beklager at sideantallet normalt ligger fast på 12 (+4 omslags-sider), kun undtagelsesvis

kan det øges som i dette nummer. Indsenderne bedes have tålmodighed! Ingen soraner og intet soransk er fremmed for Soraner-bladet.

Rantzau

MEDLEMSKONTINGENTET

er fra og med den 1. januar 1975, i overensstemmelse med beslutning på generalforsamlingen, fastsat til kr. 50,00; for juniormedlemmer (fra og med årgang 1968) - samt for medlemmer, fyldt 67 år - dog kun kr. 25,00. Medlemmer, som aftjener deres værnepligt, er kontingentfri et år, når meddelelse gives til:

SORANSK SAMFUND: Kassereren

Civilingeniør S. Kamman
Tobaksvejen 10
2860 Søborg
(01) 69 11 44
Postgiro 1710

BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Sverige, Finland og på Island fremsendes fortrykte girokort. Medlemmer, bosat i det øvrige udland, bedes tilsende os en check lydende på danske kroner (det koster Samfundet d.kr. 5,00 at indløse en check i fremmed valuta!). Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde uden yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

ADRESSEFORANDRINGER

meddeles til kassereren!

HENVENDELSER vedrørende:

SORANSK SAMFUND stiles til:

Kreditforeningsdirektør, cand. jur. Robert Riis
(Soransk Samfunds formand)
Forenede Kreditforeninger
Otto Mønsteds Plads 11
1563 København V
(01) 15 34 34

LEGATANSØGNINGER stiles til:

SORANSK SAMFUND

Direktør, cand. jur. Svend Clausen
(Soransk Samfunds næstformand)
Amaliegade 21 A, 1.
1256 København K
(01) 13 51 05, (03) 19 12 35

SORANERBLADET: Redaktion

Paul Rantzau
Lille Odinsvej 1 - 234
3140 Alsgårde
(03) 10 80 53

SORANERBLADET: Administration

Erik Sanders
Skadsholm
9520 Skørping
(08) 37 19 00

Fr. Bagges kgl. Hof-Bogtrykkeri
Borgergade 6
1300 København K
(01) 14 40 40

Advokat

HARALD QVIST

Landsretssagfører

Mødeberettiget for Højesteret

Frederiksberggade 25

(01) 12 32 64

Lrs. G. Tage Nielsens Eftf.

SAAB
AUTOBIANCHI
Salg-Service

Aut. SAAB forhandler

NIELS THIELE

Automobiler

STENLØSE

Tlf. (03) 17 00 72

*her er en ledig
annonceplads
ring til*

SANDERS

(08) 37 19 00

**SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ**

TELEFON (03) 63 00 27
POSTKONTO 7163

THOR-VASK

NÆSTVED

TELEFON 72 25 50

TH. C. JENSEN
skrædermester

Vedelsgade 14

SORØ

03-63 03 58

NYT TØJ TIL BILEN

Altika

Autokonfektion

Ryegade 23

2200 København N

(01) 39 64 41

Poul & Bent

Henningsen

(1939)

gælder det SPHAGNUM så tal med

PINDSTRUP MOSEBRUG A/S

PINDSTRUP

8580 RYOMGÅRD

Telefon: (06) 39 61 00

ADVOKAT

OLE LINNEMANN-SCHMIDT

Møderet for Landsret

Storgade 36 . 4180 Sorø

03-63 03 44

"Alt gik perfekt!"

fordi **REJSEHUSET's**
eksperter ordnede
det hele:

— først vores
CHARTERREJSE
med 80 sælgere i sidste
måned til Frankrig

— og nu min **ferierejse** til Grønland..."

REJSEHUSET

det er:

- VILLABYERNES REJSEBUREAU
- ASPEKTREJSER A/S
- VIKING AIRBROKERS INTL.
(Charterfly-Børsen)
- F. E. T. C. – Scandinavia
Far East Travel Centre

For alle rejser: forretnings- ferie- studie- hobby- etc. med fly, tog, skib og bus... **kontakt rejsespecialisterne**, som kan det hele (også grupperejser og fragtt transporter med charterfly).

REJSEHUSET

Ordrupvej 55, 2920 Charlottenlund
telfs: (01) *630031 – *631955 – 630900
telex: 15360 (airvi) – 16439 (vilaby)

indeh.: *Viggo Götzsche* (s. 46)

Undertegnede bestiller herved eksemplar(er) af:

SORANER-BIOGRAFIER 1747-1800

ved Torben Glahn . København 1975

Pris indbundet, men exclusive porto og emballage, for medlemmer af Soransk Samfund, indtil videre kr. 40,-. Pris for ikke-medlemmer kr. 75,-.

Dato /

Navn

BRUG BLOKBOGSTAVER

Adresse

.....

Porto

SORANSK SAMFUNDS FORMAND

Forenede Kreditforeninger

Otto Mønstedts Plads 11

DK - 1563 København V

Danmark